

Stichting Landgoed Slot Schaesberg
Businessplan 2018 – 2026
Versie Juni 2018

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Slot Schaesberg – Verleden.....	4
2.1	Korte geschiedenis Slot Schaesberg.....	4
2.2	Terugblik op werkzaamheden en activiteiten tot 2018.....	5
3.	Slot Schaesberg – Heden.....	6
3.1	Missie.....	6
3.2	Visie	6
3.3	Governance.....	7
3.4	Eigendomssituatie.....	7
3.5	Bestemmingsplan.....	8
3.6	Organisatiestructuur en medewerkers.....	8
3.7	Huidige activiteiten	9
3.8	Doelgroepen.....	10
3.9	Samenwerkingsverbanden en externe stakeholders.....	10
4.	Slot Schaesberg – Toekomst 2018 – 2026	12
4.1	Pijler 1: Toerisme.	12
4.2	Pijler 2: Vakmanschap.....	13
4.3	Pijler 3: Maatschappelijk kapitaal.....	16
4.4	Bouwplan Slot Schaesberg 2018 – 2025.....	16
4.5	Marketing & Communicatie	18
5.	Financiële paragraaf.....	20
5.1	Exploitatie.....	20
5.2	Investerings.....	21
5.3	Fondsenwerving.....	21
5.4	Conclusie.....	22
6.	Randvoorwaarden investeringsfase 2018 – 2026	22

1. Inleiding.

Voor u ligt het Businessplan Slot Schaesberg voor de jaren 2018 – 2026.

Middenin een heuvelrijk beekdal in het Zuid-Limburgse Landgraaf staan de resten van Slot Schaesberg, een 16^e eeuwse kasteel in de stijl van de Maaslandse renaissance en de bijbehorende 17^e eeuwse bouwhoeve. Sinds 2013 is Stichting Landgoed Slot Schaesberg (hierna; SLSS) hier bezig met het ontwikkelen en exploiteren van een unieke en baanbrekende erfgoedattractie waar met behulp van oude ambachten het kasteel en de bouwhoeve worden herbouwd.

Dit businessplan is een vervolg op het in 2015 verschenen 'Bedrijfsplan Stichting Landgoed Slot Schaesberg 2015 – 2020', waar meer te vinden is over de 'pioniersfase' van Slot Schaesberg en de kernwaarden van het project.

SLSS beoogt twee doelen te bereiken. Allereerst het behoud van kennis en kunde van oude ambachten. Overdag doet Slot Schaesberg dienst als praktijklocatie zijn voor restauratie-ambachten en daarmee draagt het bij aan het behoud van hoogwaardig opgeleide ambachtslieden in Zuid Limburg en ver daarbuiten.

Daarnaast wil SLSS een uniek product toevoegen aan het rijke palet aan toeristische bestemmingen in Zuid Limburg. De toerist kan op een ontspannen wijze kennis nemen van het leven en werken op een hoeve en Kasteel in de 17^e eeuw. Het park met o.a. een bokkenrijderskelder, kasteeltoren en historische groentetuin is van april t/m oktober toegankelijk voor het publiek.

Naast educatie en toerisme vervult Slot Schaesberg een maatschappelijke functie, als werkgever voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt en als vrijwilligersorganisatie. Dagelijks doen tientallen mensen arbeidsritme op en ervaren zij hoe leuk het is om een prestatie te leveren.

Na de pioniersfase (2013-2017), waarin onder meer het terrein is gereedgemaakt en een bezoekerscentrum werd gerealiseerd, brak in 2018 de investeringsfase (2018-2025) aan gericht op de daadwerkelijke herbouw en het aantrekken van bezoekers. Het nieuwe businessplan omhelst de periode 2018 tot en met 2025. Vanaf 2026 zal het project voor wat betreft de exploitatie op eigen benen moeten staan. De exploitatiefase zal lopen van 2026 tot 2038. In 2039 moet de herbouw zijn voltooid en krijgt het project een definitieve bestemming als Slot Schaesberg Erfgoed Campus: een centrum voor ambacht en educatie. In dit plan wordt aangegeven welke route Slot Schaesberg daarvoor in de jaren 2018 -2025 zou moeten bewandelen.

Voor wat betreft investeringen is Slot Schaesberg overigens ook na 2026 nog afhankelijk van externe financiering. Het project is ondersteund door o.a. Gemeente Landgraaf, BankGiro Loterij, Parkstad Limburg, ABEL, Rabobank Parkstad, Fonds voor Cultuurparticipatie, Gemeente Heerlen, Interreg Vlaanderen-Nederland, Stichting Pilon, Stichting Raiffeissen en de Provincie Limburg.

Dit businessplan geeft eerst een overzicht van heden, verleden en toekomst, gevolgd door een financiële paragraaf en eindigt met de gestelde randvoorwaarden voor een stabiele exploitatie van Slot Schaesberg.

2. Slot Schaesberg – Verleden

2.1 Korte geschiedenis Slot Schaesberg

De huidige restanten van Slot Schaesberg dateren grotendeels uit 1571, 1616 en 1650. De adellijke familie Van Schaesberg bewoonde het kasteel tot in de 18^e eeuw. Na het overlijden van de laatste adellijke bewoner uit het geslacht Van Schaesberg in 1733, kwam het kasteel leeg te staan en viel het ten prooi aan verval. Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog was het kasteel nog eigendom van de (inmiddels) Duitse familie Von Schaesberg-Tannheim. In 1944 werd het kasteel door de Nederlandse staat onteigend en in 1949 verkocht aan de toenmalige gemeente Schaesberg. De slothoeve naast het kasteel is tot 1964 in gebruik geweest als boerderij die lokaal bekend stond als het 'Boereslot'. In 1968 werd de deels vervallen hoeve gesloopt in opdracht van de toenmalige eigenaar, de Gemeente Heerlen. Daarmee ging één van de mooiste voorbeelden van kastelen in de zogenoemde Maaslandse renaissancestijl verloren.

Figuur 1. Oude Ansichtkaart Slot Schaesberg, foto ca. 1920

2.2 Terugblik op werkzaamheden en activiteiten tot 2018

In 2008 werden de eerste stappen gezet naar richting de herbouw van dit unieke erfgoed, middels het plan "Eerherstel kasteel Schaesberg, hoeve en landerijen in het Haesdal". In 2012 zijn door de Gemeenteraad de eerste uitvoerende stappen gezet en kon daadwerkelijk worden gestart met het herbouwproject Slot Schaesberg. Op 2 augustus 2013 is daartoe de Stichting Landgoed Slot Schaesberg opgericht.

Ten tijde van de oprichting van SLSS waren de resten van het slot in deplorabele staat en bestond het terrein uit een woestenij van onkruid en afval. Tussen 2013 en 2017, de 'pioniersfase', is gewerkt aan conservatie van de aanwezige delen van de toren en het opschonen en toegankelijk maken van de terrein.

In 2017 zijn voorbereidende stappen gezet voor de daadwerkelijke herbouw. De pioniersfase werd ook gebruikt voor de opbouw van een groot netwerk van relaties en partners (zie hiervoor hoofdstuk 3). Scholen, bedrijven en internationale samenwerkingsverbanden als Interreg bleken bijzonder waardevol voor Slot Schaesberg in het vervullen van de doelstellingen. Naast stageplaatsen en plaatsingen vanuit bedrijfsleven en reclassering, zijn er grote stappen gezet in het optuigen van een vrijwilligersorganisatie, die inmiddels bijna 70 enthousiaste vrijwilligers telt.

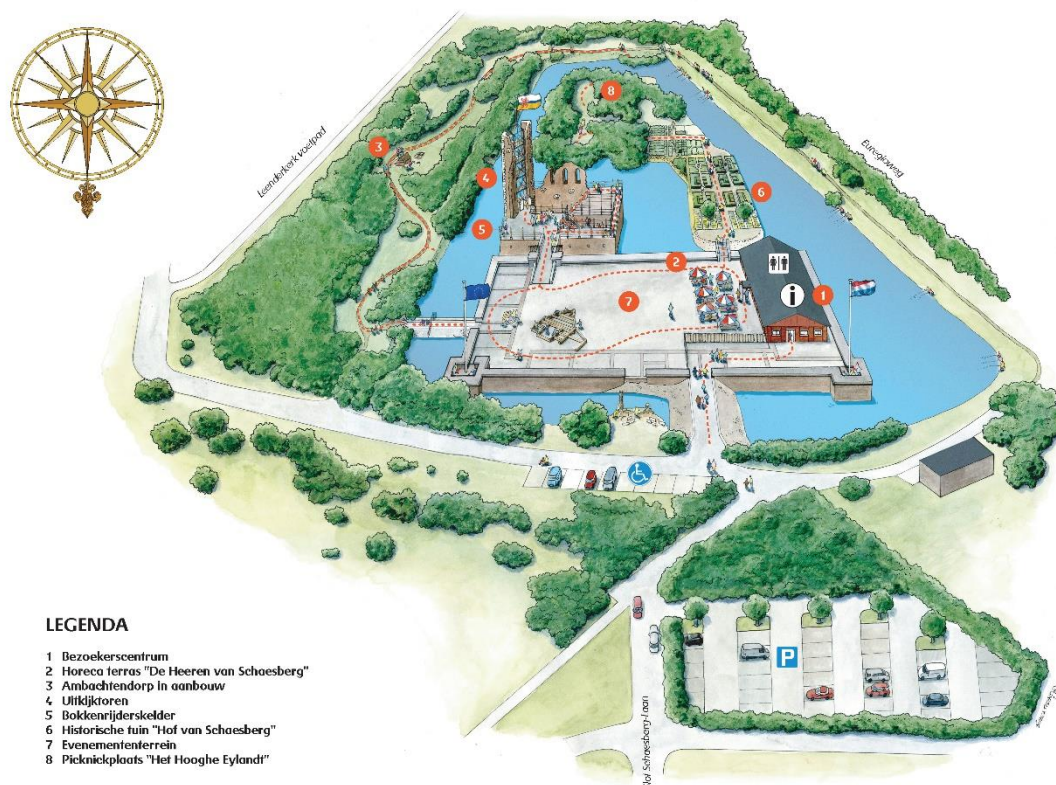
Figuur 2. Bezoekerscentrum Slot Schaesberg

3. Slot Schaesberg – Heden

3.1 Missie

De missie van Stichting Landgoed Slot Schaesberg is behoud en bevordering van 17e eeuwse bouwtechnieken, ambachten en landschapsinrichting, middels de herbouw van slot Schaesberg met bijbehorende hoeve en de herinrichting van het landschap, op een voor toeristen aantrekkelijke en historisch verantwoorde wijze.

Figuur 3. Plattegrond van het slot, de hoeve, de eilanden, de historische tuin en het omliggende terrein

Figuur 2. Plattegrond van het slot, de hoeve, de eilanden, de historische tuin en het omliggende terrein

3.2 Visie

De visie van Slot Schaesberg is het uitvoeren van de herbouw van slot en hoeve en de herinrichting van het landschap gebaseerd op drie met elkaar samenhangende hoofdpijlers, te weten Toerisme, Vakmanschap en Maatschappelijke Relevantie.

De herbouw van de hoeve en kasteel is geen doel op zich, maar een middel om een aantal doelen te bereiken:

1. Realiseren van een toeristische attractie waar individueel, in familieverband of grotere groepen op ontspannen wijze kennis genomen kan worden van leven en werken in de 17^e eeuw;

2. Bieden van een praktijklocatie voor behoud van restauratie-vakmanschap en educatie rond het thema ambacht en vakmanschap;
3. Het bieden van een plek voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij kunnen hier arbeidsritme opdoen en ervaren hoe zinvol het is om een prestatie te leveren.
4. Als stip op de horizon, de mogelijke realisatie van de 'Erfgoed Campus' in 2039, een centrum voor restauratietechnieken met les- en instructielokalen, bibliotheek, mediatheek, gespecialiseerde werkplaatsen en verblijfsaccommodaties voor studenten.

3.3 Governance

Op 5 oktober 2017 heeft SLSS het Raad van Toezicht model ingevoerd en is de organisatie voor het project Slot Schaesberg daarmee op het benodigde niveau gebracht. De Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbestemmen van Cultureel Erfgoed (BOEi) is benoemd tot bestuurder van de stichting. Tegelijk is een Raad van Toezicht geïnstalleerd. Het bestuur is belast met het besturen van SLSS, terwijl de Raad van Toezicht het algemene beleid van de stichting vaststelt en toezicht houdt op het bestuur.

3.4 Eigendomssituatie

Op woensdag 21 februari 2018 ondertekenden Gemeente Landgraaf en Stichting Landgoed Slot Schaesberg (SLSS) overeenkomsten waarmee de 6 hectare grond en opstallen van Slot Schaesberg aan de stichting in erfpacht worden overgedragen (medio 2018). De stichting is daarmee de vierde eigenaar van het kasteel in ruim 600 jaar roemrijke geschiedenis in het Zuid-Limburgse beekdal.

3.5 Bestemmingsplan

Sinds 2018 is er een gewijzigd bestemmingsplan voor Slot Schaesberg dat SLSS in staat stelt om een cultuurhistorische publieksattractie te kunnen exploiteren te faciliteren. Het bestemmingsplan beschermt enerzijds de monumentale restanten en biedt anderzijds veel ruimte voor de doorontwikkeling als toeristische bestemming, inclusief bijbehorende verkeersstromen. Daarnaast biedt het bestemmingsplan alle mogelijkheden om Slot Schaesberg verder te ontwikkelen als praktijklocatie voor restauratieopleidingen.

Figuur 4. Maquette van slot Schaesberg met op de voorgrond de Hoeve

3.6 Organisatiestructuur en medewerkers

Slot Schaesberg draait op een vaste kleine kern van medewerkers. BOEi levert als bestuurder van de stichting ook capaciteit, met name op het vlak van algemeen management, financiën, juridische zaken, governance, fondsenwerving en PR/Communicatie.

Een aanzienlijk deel van de werkzaamheden bij Slot Schaesberg wordt ontplooid door een gestaag groeiende groep van inmiddels 70 vrijwilligers. Mede door hun inzet is Slot Schaesberg als publieksattractie te exploiteren.

Slot Schaesberg toont haar maatschappelijke betrokkenheid door stagiaires, vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo veel mogelijk uit de directe omgeving aan te trekken.

De werkervaringsplaatsen en overige werkplekken worden in samenwerking met o.a. de Gemeente Landgraaf en verschillende partnerorganisaties ingevuld.

3.7 Huidige activiteiten

Slot Schaesberg is in het toeristisch seizoen (1 april t/m 1 oktober) te bezoeken op dinsdag t/m zondag. Naast de reguliere openstelling vinden er bijzondere activiteiten plaats: cursussen, snuffelstages, thematische weekenden, de Internationale Smedendagen, open monumentendag en andere activiteiten.

De herbouw is de motor van het project. Het geeft bezoekers een bijzondere kans om het leven en werken in de 17^e eeuw te ervaren. Een bezoek aan Slot Schaesberg is een verwonderende, leerzame en onderhoudende belevenis in een andere tijd. Aan de hand van de werkzaamheden op en om de bouwplaats, worden ambachten en het leven in die tijd gedemonstreerd.

Op drie momenten is er onderzoek gedaan naar de toeristische kracht van Slot Schaesberg en de mogelijkheden om qua exploitatie op eigen benen te kunnen staan: het onderzoek van Leon Wenekes uit 2015, de workshop in oktober 2016 en het adviesrapport van Verheijden Concepts uit 2018, welke laatste als bijlage bij dit businessplan is gevoegd. .

Hieruit komt o.a. naar voren dat een bezoekersaantal van 50.000 in 2026 haalbaar is, hetgeen in combinatie met inkomsten uit evenementen en locatieverhuur kan zorgen voor een sluitende exploitatie in dat jaar. De bezoekersaantallen in 2017 (ca. 4000 bezoekers) voorzien daar nog lang niet in.

Figuur 5. Drukke op Slot Schaesberg.

3.8 Doelgroepen

Voor **toeristen** biedt Slot Schaesberg een dagattractie. De activiteiten van Slot Schaesberg (herbouw van een slot, reis in de geschiedenis) zijn onderscheidend in de markt. Ze hebben een museaal en educatief karakter. In de werkplaatsen op het terrein wordt het ambachtelijke werk zoals bijvoorbeeld smeden, houtbewerking en steenbewerking aan het publiek gepresenteerd.

Voor **scholieren en studenten** betekent Slot Schaesberg een leuke en leerzame excursie, waar veel te leren is over bouwtechnieken, over erfgoed en het leven vanaf de middeleeuwen tot nu. De ambitie is om alle scholieren van regionale onderwijsinstellingen ten minste één keer in hun schoolcarrière op bezoek te krijgen. De focus ligt op groep 6, 7 en 8 van de basisschool. Slot Schaesberg wil daarnaast een sterke positie innemen op de markt van schoolreisjes. Voor studenten van vakopleidingen is Slot Schaesberg een leerplek.

Voor **bedrijven en overheden** bestaat de mogelijkheid om het terrein te huren voor bedrijfsuitjes, bijeenkomsten en opleidings- en teambuildingsactiviteiten.

Voor **recreanten, erfgoedliefhebbers** is er telkens iets nieuws en bijzonders te beleven in Slot Schaesberg. De historische groentetuin, de bokkenrijderskelder, de toren en het historisch ingerichte landschap maken Slot Schaesberg ook als park aantrekkelijk, voor alle doelgroepen en vooral voor de omwonenden. In 2018 / 2019 komen daar een smederij en een kinderboerderij bij.

Voor **omwonenden** biedt Slot Schaesberg (en de 6 hectare grond) een plek om te recreëren en van de natuur te genieten.

Voor **mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt** biedt Slot Schaesberg een ideale leeromgeving om arbeidsritme op te doen richting regulier werk.

3.9 Samenwerkingsverbanden en externe stakeholders

De laatste jaren is er een groeiend bewustzijn en een toenemende waardering bij het publiek voor verfijnd ambachtelijk werk en vakmanschap. Ambachtelijk werk staat immers voor authenticiteit, kwaliteit en duurzaamheid. Helaas lijken technische beroepen niet erg aantrekkelijk voor jongeren en werkzoekenden. De instroom van jongeren naar technische of beroepsscholen is onvoldoende en het doorgeven van kostbare vakkennis staat daarmee onder druk. Het betreft het totale spectrum van vaklieden: van restauratietimmerlui, -metselaars, -stukadoors, -schilders, -smeden, voegers, leidekkers, koperslagers, zinkbewerkers tot natuursteenbewerkers en andere specialistische kleine beroepsgroepen. Het tekort bedreigt het ambachtelijk vakmanschap, juist op het moment dat de consument er een hernieuwde interesse in heeft.

Er is in Nederland een betere 'infrastructuur voor vakmanschap' nodig om het cultureel erfgoed in stand te kunnen houden en te beheren. Ook uit economisch oogpunt is het belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vaklieden zijn. Herbestemming van (cultuurhistorisch waardevol) erfgoed is een belangrijke maatschappelijke opgave, ook uit oogpunt van duurzaamheid. Daar zijn vakbekwame mensen voor nodig.

De oplopende tekorten aan vakmensen in de restauratie- en herbestemmingssector kunnen worden gestopt door een structurele aanpak, gericht op alle relevante en betrokken sectoren en belanghebbende partijen: onderwijs, bedrijfsleven, vakbeweging, sectororganisaties, jongeren,

werkloze ambachtslieden en overheden. Het aangaan van partnerschappen rond het behoud van vakmanschap is voor Slot Schaesberg dan ook een belangrijke prioriteit.

Slot Schaesberg werkt met verschillende scholen en opleiders samen, waaronder Arcus College in Heerlen, Beroeps College PPL in Heerlen, Bouwmensen Zuid in Beek, BouwTalent Zuid in Veldhoven, Emma College in Heerlen, Groenopleiding ROC Citaverde in Heerlen, Onderwijsstichting Movare, Summa College in Veldhoven, Zuyd Hogeschool in Maastricht en SIEN (Scholen in een Netwerk) in Panningen.

Daarnaast is Slot Schaesberg partner in verschillende netwerkorganisaties. Noemenswaardig is o.a. het project 'Revivak' (looptijd 2016 t/m maart 2019), een project van Interreg Vlaanderen-Nederland dat de aandacht voor ambacht en techniek wil aanwakkeren. Binnen dit project entameert Slot Schaesberg meerdere workshops, cursussen en workshops en maakt SLSS zich hard voor de herleving van oude ambachten.

Een ander voorbeeld is het kandidatuur van Slot Schaesberg bij IBA Parkstad, de eerste en tot nu toe enige "Internationale Bau Ausstellung" in Nederland. IBA Parkstad stimuleert toekomstgerichte projecten die duurzaam van betekenis zijn voor de ontwikkeling van Parkstad Limburg en wil monumenten in de regio koppelen aan nieuwe, duurzame en innovatieve functies voor gebruik.

Binnen het kader van IBA Parkstad wordt door SLSS gewerkt aan een kenniscentrum, het zogenaamde SlotLAB. In deze innovatieve werkplaats wordt de jonge generatie ontwerpers uitgenodigd zich te laten inspireren door de oude ambachten. Met hun frisse kijk kunnen ze nieuwe toepassingen vinden voor de traditionele materialen.

Ook met bedrijfsleven wordt proactief samenwerking geïnitieerd. Enerzijds betreft het bedrijven die samen met Slot Schaesberg het belang onderschrijven van het behoud van vakmanschap, zoals bouw- en restauratiebedrijven. Anderzijds zijn dit organisaties die zich op het snijvlak van opleidingen en bedrijfsleven bevinden.

Naast de samenwerking op vakinhoudelijk gebied gericht op het behoud van vakmanschap zoekt Slot Schaesberg ook naar partnerschappen binnen de toeristische sector. Zo is er in 2017 contact gelegd met GaiaZoo met als doel een gemeenschappelijk beheer van de bij Slot Schaesberg te realiseren historische kinderboerderij. Door over en weer te verwijzen naar elkaars product worden de deelmarkten van toeristen met elkaar verbonden, waardoor de gemeenschappelijke markt uitgebreid kan worden. Een andere toeristische partner is het Heerlense Historisch Goud, waarin drie culturele instellingen zijn samengebracht: het Thermenmuseum Heerlen, Kasteel Hoensbroek en de regionale archiefdienst Rijkheyt, een centrum voor regionale geschiedenis.

Tenslotte zijn er verschillende maatschappelijke samenwerkingspartners waarmee Slot Schaesberg haar sociale karakter invulling geeft.

Figuur 6. Startmanifestatie IBA Parkstad

Naast bestaande contacten zal Slot Schaesberg open staan voor iedere andere mogelijkheid, deze actief opzoeken en stimuleren.

4. Slot Schaesberg – Toekomst 2018 – 2026

Op basis van de in 2016 en 2017 ingewonnen adviezen en de vele gevoerde gesprekken kiest SLSS voor een toekomst gebaseerd op drie pijlers.

4.1 Pijler 1: Toerisme.

Teneinde voldoende bezoekers te trekken met als doel dat de recettes uit toegangskaartjes de exploitatielasten kunnen dragen, moet er veel aandacht uitgaan naar de toeristische pijler. Toerisme moet binnen de context van Slot Schaesberg gezien worden als containerbegrip voor alle activiteiten die gericht zijn op het binnen halen van betalende bezoekers. Dat kunnen toeristen zijn, recreanten of bezoekers van thematische evenementen.

Los van de noodzaak van subsidies voor de investeringen wil SLSS in 2026 een zelfstandige exploitatie draaien, zonder overheidssubsidies. Dat kan alleen wanneer er genoeg inkomsten binnen komen uit toerisme, evenementen en horeca. Teneinde een sluitende exploitatie te krijgen en de locatie uit te bouwen tot een erfgoedattractie van formaat, zal er in de periode 2018-2025 een transitie moeten worden doorgemaakt waarbij het toerisme uitgroeit tot belangrijkste bedrijfseconomische pijler van Slot Schaesberg.

Verheijden Concepts concludeert in het rapport (bijlage 1) dat Slot Schaesberg, gelet op de wens om in 2026 een sluitende exploitatiebegroting te hebben, vanuit financieel oogpunt alleen kans van slagen heeft als het wordt neergezet als toeristisch product: “Cour Schaesberg”.

Slot Schaesberg kiest voor deze aanpak en zal zich positioneren als historisch themapark. Bezoekers worden getraakteerd op een 17^e-eeuwse tijdreis en deze beleving wordt geleidelijk ingevoerd. Dit is ook letterlijk het advies van Verheijden Concepts (bijlage 1). Het tempo is mede afhankelijk van de beschikbare middelen (mens en geld). Hiertoe wordt ingericht:

- Een permanente speeltuin, hof en attractie (bijvoorbeeld escaperoom);
- Shows, markten en events waarbij aansluiting wordt gezocht bij bestaande events (te denken valt aan het internationale smedenfestival, Open Monumentendag of vergelijkbare events);
- Feestelijke bijeenkomsten in tent en hof;
- Semipermanente spiegeltent
- Een permanent gethematiseerd (eenvoudig) restaurant;

Het thema “leven en werken in de 17^e eeuw” kan op het terrein van Slot Schaesberg op alle mogelijke manieren worden beleefd; door rond te wandelen en te kijken hoe er op het terrein en in het ambachtstorp gewerkt wordt, een middeleeuwse maaltijd te nuttigen, een concert te bezoeken of te verpozen in de tuinen. Maar het kan ook actief door bijvoorbeeld deel te nemen aan een rondleiding, een cursus smeden te volgen of zelf mee te helpen met het bakken van brood in de steenoven. Het is een alomvattende beleving die voor alle leeftijden aantrekkelijk is en uitnodigt tot een verblijf van minimaal enkele uren.

Uniek aan Slot Schaesberg: de herbouw zelf is onderdeel van de attractie. Dat betekent dat niet gestreefd wordt naar een snelle herbouw, maar dat een exploitabele beleving gemaakt wordt van de herbouw en herinrichting.

In de periode 2018 - 2025 worden verschillende ambachtswerkplaatsen ingericht, te beginnen bij de Smederij vanaf medio 2018. Ook wordt de historische Toegangsbrug herbouwd, worden het Poortgebouw en de Oostelijke Vleugel van de hoeve herbouwd, wordt een begin gemaakt met de herbouw van de Slottoren en worden landschap en infrastructuur verder ontwikkeld, in een tempo dat bepaald door het beschikbaar komen van financiële middelen om deze investeringen te doen. De middelen voor de Smederij en Poortgebouw zijn beschikbaar.

Horecafunctie

Binnen het bestemmingsplan is ruimte voor 400 m² horeca opgenomen, uit te breiden met een terras. In 2018 worden de eerste stappen gezet richting een gethematiseerd middeleeuws eenvoudig restaurant, dat vanaf 2019 gedurende het toeristenseizoen geopend is.

Figuur 7. Luchtfoto Slot Schaesberg, met links de groentetuin en rechts het beoogde ambachtendorp

4.2 Pijler 2: Vakmanschap

Behoud en bevordering van vakmanschap is de tweede belangrijke pijler van SLSS. Geleidelijk ontstaat een praktijklocatie voor opleidingen en bedrijven gericht op het bevorderen van vakmanschap. Daartoe neemt SLSS deel aan programma's zoals:

- o Revivak (interreg-project Vlaanderen Nederland);
- o CIV (Centrum voor Innovatief Vakmanschap/werkgroep restauratie);

Educatie

Slot Schaesberg streeft er naar om een koppeling te maken tussen de les- en opleidingsprogramma's van de lagere en middelbare scholen enerzijds en het project- en programma aanbod in Slot Schaesberg anderzijds. Educatie vindt primair doordeweeks plaats.

Met betrekking tot het onderdeel praktijklocatie zal SLSS net als in de afgelopen jaren stageplekken bieden voor leerlingen en studenten van het VMBO, MBO en HBO. Incidenteel zal

ook met universiteiten worden samengewerkt, bijvoorbeeld bij archeologisch onderzoek. Daarnaast blijft SLSS de samenwerking zoeken met het bedrijfsleven. Dit zal op basis van bilaterale contacten gebeuren alsmede langs de weg van platforms zoals het ROP (De Vereniging Restauratie Opleidingsprojecten). Zo kan kennis en kunde verworven worden over het bouwen in de 17e eeuw en leert men de geschiedenis van het slot en de omgeving kennen. Ook in het uitwerken van projecten op gebieden als horeca, marketing, communicatie kunnen stagiaires van verschillende niveaus worden ingezet.

Een belangrijke onderdeel van het herbouwplan is het creëren van opleidingsplaatsen en het op lange termijn ontwikkelen van een kenniscentrum voor de her- en restauratiebouw. Voor het leerlingwezen in bouwsector levert het project Slot Schaesberg jarenlang stageplaatsen op. Leerlingen worden begeleid en onderwezen door professionals die bij het project Slot Schaesberg in dienst zijn.

Wetenschappelijk onderzoek

Om de herbouw van het slot en de hoeve op een historisch verantwoorde wijze uit te voeren is wetenschappelijk onderzoek nodig naar de in de 17^e eeuw gebruikte bouwmethoden en -technieken. Hiertoe is archeologisch en bouwhistorisch onderzoek noodzakelijk. Om een goed beeld te krijgen van de inrichting van de gebouwen, de historische groentetuin en het omliggend gebied, wordt eveneens archiefonderzoek en ecologisch onderzoek verricht.

Figuur 9. Archeologisch onderzoek aan de toegangsbrug

Figuur 8. Archeologisch onderzoek met grondradar

Ambachten

Een belangrijk aspect van het project is het vergroten van de waardering voor ambachten. Er is een groot tekort aan mensen met ambachtelijke vaardigheden en dit tekort zal alleen maar verder toenemen. Door te demonstreren hoe steen wordt gehouwen, ijzer wordt gesmeed, ambachtelijk timmerwerk wordt gemaakt of een middeleeuwse maaltijd wordt bereid kunnen bezoekers de vreugde ervaren die wordt beleefd aan ambachtelijk werk. Bovendien is het nut ervan meteen zichtbaar in de opbouw van het slot. De ambitie ambachtelijk werk te promoten komt ook tot uiting in samenwerkingsprojecten met onderwijsinstellingen.

Monumenten zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed en worden daarom in ere gehouden, gerestaureerd en herbestemd. Hiervoor is gespecialiseerd vakmanschap noodzakelijk. Het voortbestaan van monumenten en ook het overige gebouwde cultuurhistorische erfgoed hangt af van goed opgeleide en enthousiaste herbouw- en restauratievaklieden. Specifieke vaardigheden in en kennis van herbouw en restauratie zijn noodzakelijk voor timmerlieden, metselaars, stukadoors, natuursteenbewerkers, schilders, smeden en dakdekkers. Het project Slot Schaesberg is bij uitstek een bouwproject waar deze technieken en vaardigheden op een aansprekende wijze kunnen worden geleerd en zichtbaar gemaakt. Slot Schaesberg is door SBB erkend als leer- & werkbedrijf.

De technieken en vaardigheden die bij Slot Schaesberg onderwezen worden, sluiten goed aan bij de vraag van de bouwsector. Naast klassieke herbouw- en restauratietechnieken waarbij uitsluitend op ambachtelijke wijze materialen worden vervaardigd en bewerkt, zal in Slot Schaesberg ook met modern materieel en moderne technieken worden gewerkt. Dit heeft twee redenen: allereerst is het gelet op de financiën, Arbo-regelgeving en snelheid van het project niet mogelijk om het gehele slot op 17^e eeuwse wijze te herbouwen. Daarnaast is de inzet van moderne middelen ook in de moderne monumentenzorg gebruikelijk en onmisbaar teneinde een nieuwe generatie vaklieden op te leiden. De historische manier van bouwen zal met name tijdens bezoeken en ter educatie worden ingezet; de moderne manier van bouwen met name ter aanvulling om de herbouw ook echt mogelijk te kunnen maken.

Door de bouwsector wordt aangegeven dat een toenemend tekort aan gespecialiseerd vakmanschap wordt ervaren. Het voortbestaan van monumenten en gebouwd cultuurhistorisch erfgoed hangt af van goed opgeleide en enthousiaste herbouw- en restauratievaklieden. Specifieke herbouw- en restauratievaardigheden en kennis worden in het project Slot Schaesberg ontwikkeld en aangeleerd. Gegeven de doorlooptijd van het project biedt het project onderdak aan vele honderden stageplaatsen.

Voor de volgende ambachten worden werkplaatsen ingericht die als presentaties onderdeel uitmaken van de attractie: timmerman, metselaar, steenhouwer, tichelaar, leidekker, smid, touwslager, lood- en tingieter, koperslager en glasblazer. Met het Nederlands Gilde van Kunstsmeden is inmiddels een samenwerking opgestart ten behoeve van het opzetten van een ambachtelijke smederij. Dat resulteerde in 2018 in het gastheerschap van Slot Schaesberg voor het Internationaal Smedenfestival.

Figuur 10. Smid aan het werk bij Slot Schaesberg

Slot Schaesberg heeft de mogelijkheid uit te groeien tot het kenniscentrum voor lokale geschiedenis en historische technieken zoals die gebruikt werden in de 17e eeuw. Door aan te sluiten bij de verschillende initiatieven die door Provincie Limburg ondersteund worden, zoals van ROP-Zuid, het CIV (centrum voor innovatief vakmanschap) en het kenniscentrum nieuwe stijl voor het erfgoed in Limburg, kan een eerste stap gezet worden naar een (inter-) nationale Slot

Schaesberg Erfgoed Campus waarbinnen deze kennis verder ontwikkeld en doorgegeven kan worden aan toekomstige generaties ambachtslieden. De Erfgoed Campus valt buiten de looptijd van dit businessplan, maar zou na voltooiing van het slot en de hoeve na 2039 een concept kunnen zijn waar wetenschap en ambacht hand in gaan. In de herbouwde hoeve kunnen diverse disciplines gehuisvest worden, zoals werkplaatsen, instructie- en leslokalen, ontvangstruimtes, verblijfsaccommodatie voor studenten van buiten de regio, kortom een kenniscentrum, waar praktijkonderwijs wordt gecombineerd met gedegen theoretische kennisoverdracht.

4.3 Pijler 3: Maatschappelijk kapitaal

Slot Schaesberg wil in de regio een belangrijke sociale rol vervullen en de cohesie en het gevoel van eigenwaarde van de bevolking in de wijde regio bevorderen door het aanbieden van werkgelegenheid, vrijwilligerswerk, opleidings- en stageplekken.

Mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (tijdelijk of meer permanent) kunnen bij Slot Schaesberg:

- Arbeidsritme opdoen
- Kennismaken met verschillende disciplines en werkzaamheden en ervaren hoe leuk het is om concreet iets uit eigen handen te laten komen (metselen, houtbewerken, smeden, tuinieren, enz.).
- De eerste beginselen van het bewerken van hout, het metselen, natuursteen bewerken, leidekken, smeden enz. leren. Na opgedane ervaring kunnen mensen doorstromen naar bedrijven of opleidingen.

Om haar sociale rol in te vullen is Slot Schaesberg een groot aantal samenwerkingsverbanden aangegaan en worden vele vrijwilligers bij de uitvoerende werkzaamheden betrokken.

Hiermee wordt niet alleen werkgelegenheid gecreëerd, maar worden ook jonge (restaurant) vakmensen opgeleid en re-integranten voorbereid op en geholpen met het vinden van een baan. Aan vrijwilligers en minder-validen wordt een zinvolle tijdsbesteding geboden en niet in de laatste plaats ontstaat er op deze manier een maatschappelijke cofinanciering voor het project.

4.4 Bouwplan Slot Schaesberg 2018 – 2025

In de investeringsbegroting (bijlage 3) is weergegeven welke onderdelen van de herbouw in de periode 2018-2025 gepland staan. Uiteraard is het tempo van deze werkzaamheden sterk afhankelijk van de binnen te halen financiering.

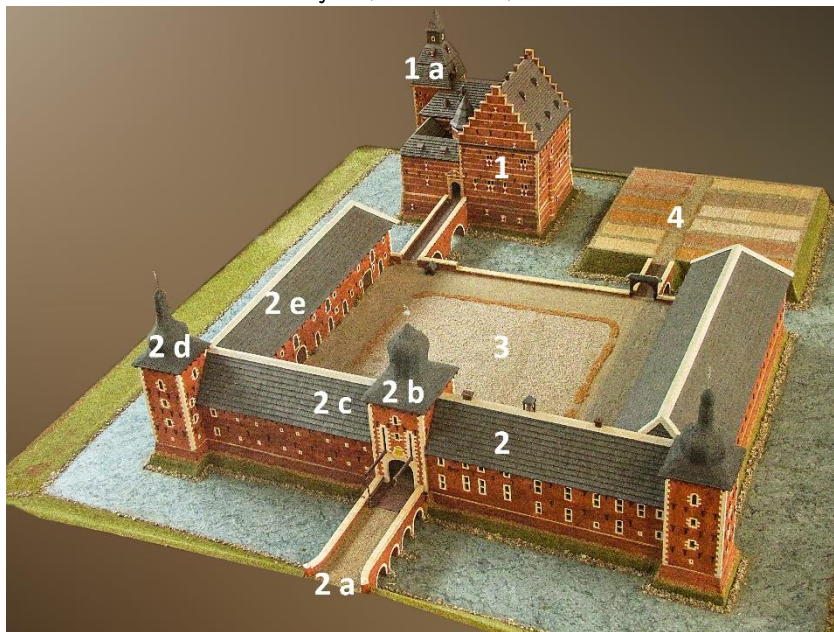
In 2018 en 2019 wordt er op Slot Schaesberg aan drie grote projecten gebouwd:

- Start van de herbouw van de poorttoren, de centrale toren in de poort die oorspronkelijk ook een ophaalbrug huisvestte. Deze houten ophaalbrug zal ook gereconstrueerd worden.
- De herbouw van de brug naar de poorttoren toe, waarvan de fundamenteën nog in de grond liggen.
- De bouw van een ambachtelijke smederij, een vakwerkhuis in 17^e eeuwse stijl dat met authentieke materialen en technieken wordt gebouwd. Het ambachtendorp zal naast een smid op lange termijn plaats gaan bieden aan een timmerman, metselaar, steenhouwer, tichelaar, leidekker, touwslager, lood- en tingieter, koperslager en glasblazer, alleen met eigen werkplaatsen of ateliers.

- De bouw van een kinderboerderij in samenwerking met GaiaZOO

In de periode 2020 – 2025 wil Slot Schaesberg de volgende onderdelen van het slot en de boerenhoeve realiseren:

- Steenhouwerij (2020)
- Poortgebouw Hoeve Oost (2020 - 2022)
- Leidekkerswerkplaats (2021)
- Touwslagerij (2022)
- Glasblazerij (2023)
- Slottoren (2023 - 2025)
- Hoektoren Oostzijde (vanaf 2025)

Legenda

1	Slot
1a	Slottoren
2	Hoeve
2a	Toegangsbrug
2b	Poortgebouw
2c	Poortgebouw Hoeve Oost
2d	Hoektoren Oost
2e	Oostelijke Vleugel
3	Hoeveterrein
4	Historische nutstuin "Hof van Schaesberg"

Figuur 11. Vooraanzicht

Figuur 12. Achteraanzicht

4.5 Marketing & Communicatie

Doelstellingen Marketing & Communicatie.

Het uitgangspunt bij het marketing- en communicatiebeleid van Slot Schaesberg is 'free publicity', aangevuld met regionaal gerichte marketingactiviteiten waarbij de inzet van social media centraal staan.

De activiteitenkalender wordt zo ingericht dat er minimaal één keer per maand een nieuwswaardig feit kan worden gemeld richting media en publiek, middels persberichten en direct contact met journalisten. Op social media en website is de frequentie van berichtgeving hoger met wekelijks diverse berichten.

De doelstellingen zijn als volgt geformuleerd:

- Educatie richting de inwoners van Landgraaf en omgeving over archeologie, bouwhistorie, cultuurhistorie en restauratietechnieken, gebaseerd op de geschiedenis van Slot Schaesberg.
- Minimaal één keer per maand organiseren van een publieksevenement / activiteit waarbij de pers kan aanhaken en dat leidt tot media-aandacht.
- Enthousiasmeren en mobiliseren van pers en publiek.
- Regelmatig organiseren van projecten, opleidings-, scholings- en vormingsactiviteiten in het kader van kennisbevordering over Landgoed Slot Schaesberg.
- Coördineren, voorbereiden en ondersteunen van geformaliseerd overleg met instellingen, deskundigen (begeleidingscommissie) die bij kunnen dragen aan de bescherming, instandhouding en herbouw van Landgoed Slot Schaesberg.
- Eind 2026 moeten er 50.000 bezoekers per jaar gerealiseerd zijn, tegenover 4000 in 2017. Dat betekent een jaarlijkse toename van een derde (33%) in aantal bezoekers.

In de pioniers- en investeringsfase (tot 2018) heeft Slot Schaesberg zich met name gericht op de regio Zuid-Limburg. Publiek werd bereikt via de VVV, hotels, B&B's, campings, jachthavens en resorts. Vanaf 2018 is in toenemende mate het vizier gericht op de regio's Midden- en Noord-Limburg.

Doelgroepen Marketing & Communicatie

Gezinnen (primaire doelgroep)

- Kinderen leren op een leuke manier over leven in de 17^e eeuw. Ze spelen niet met hun gebruikelijke elektronische speelgoed, maar lekker buiten.
- Ouders genieten van een kopje koffie, de natuur, de historische groentetuin en leren over de geschiedenis van Landgraaf.
- Samen genieten zij van de omgeving, kunnen ze picknicken of spelen en brengen ze een bezoek aan de verschillende attracties op het terrein.

Journalisten

- Zijn geïnteresseerd in verhalen over Slot Schaesberg, de regio, het maatschappelijke karakter, oude ambachten, opleidingen, etc.
- Activiteiten van Slot Schaesberg zijn bijzonder fotogeniek en zijn geregeld het toneel voor cameraploegen voor regionale en landelijke omroep.

Professionals met belangstelling voor cultuur en historie

- Rondleidingen van een organisatie die expert is op het gebied van de geschiedenis en cultuur van Slot Schaesberg en de oude bouwmethodes en ambachten.
- In de historische groentetuin wordt voorlichting gegeven over verloren groenten, in de kinderboerderij staan historische dierenrassen.
- De kans om de heropbouw van een uniek stuk cultureel erfgoed mee te maken.

Senioren

- Genieten van de natuur, rust en de ruïne van het kasteel dat zij nog kennen uit hun kindertijd.
- Wandelen in de nette en verzorgde omgeving van het landgoed.

Scholen

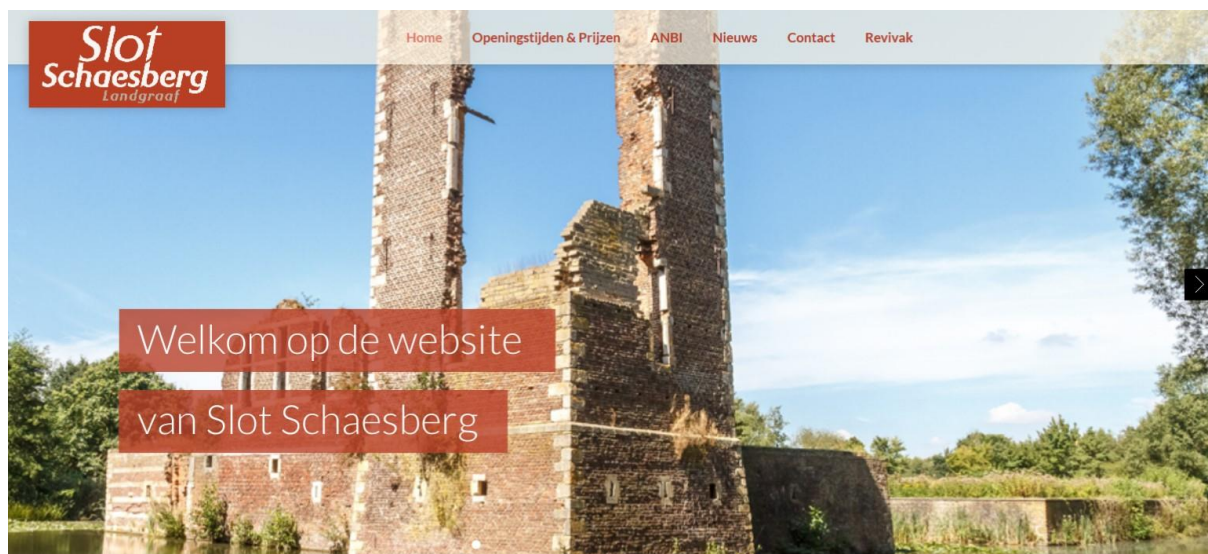
- Professionele, aantrekkelijke rondleidingen met een educatief karakter.
- Voor deze kinderen bied het slot een kijkje in de geschiedenis en cultuur op een leuke en speelse manier.
- Leren door te ervaren, met de nodige dosis cultuur en plezier.

Organisatoren van evenementen, culturele organisaties, muziekgroepen (locatiescouts)

- Zoeken naar een mooie en bijzondere locatie voor een evenement.

Communicatiemiddelen

- Website (www.slotschaesberg.nl). Gebruikt voor aankondiging nieuws, evenementen, algemene informatie over Slot Schaesberg.
- Aankleding terrein en omgeving. Borden en bewegwijzering (o.m. langs de ringweg).
- Persberichten en nieuwsberichten, t.b.v. 'free publicity'.
- Gericht marketing, waaronder brochures en flyers. Folder Slot Schaesberg in Nederlands, Engels, Frans en Duits.
- Bijeenkomsten en evenementen.
- Social media, in toenemende mate belangrijk om de doelgroep te bereiken.
- Het terrein leent zich goed voor activiteiten op het gebied van Virtual Reality. Te denken valt bijvoorbeeld aan een spel dat op de eigen telefoon gespeeld kan worden maar waarbij ook enkele keren fysiek de locatie bezocht moet worden.

LANDGOED SLOT SCHAESBERG

De herbouw van Slot Schaesberg is een ambitieus plan met meerdere doelstellingen. Allereerst de verantwoorde herbouw van het kasteel en de bijbehorende hoeve, waarbij ook het landschap en de ontwikkeling van de infrastructuur rondom het kasteel in de planvorming worden meegenomen. Kunsthistorisch is de herbouw van het kasteel van waarde omdat het een van de weinige Maaslandse Renaissance bouwwerken van deze aard in Nederland was.

Figuur 13. De website van Slot Schaesberg: www.SlotSchaesberg.nl

5. Financiële paragraaf

5.1 Exploitatie

De exploitatiebegroting geeft aan dat er toegewerkt gaat worden naar een sluitende exploitatie in 2026. De exploitatiekosten moeten dan worden gedekt uit inkomsten van bezoekers, horeca en evenementen. In 2026 worden 50.000 bezoekers verwacht. Uitgaande van een openstelling gedurende 20 weken is dat 2.500 bezoekers per week. Deze 50.000 bezoekers bezoeken de bouwactiviteiten, bezoeken het ambachtendorp, de tuinen en de kinderboerderij.

Naast deze 50.000 bezoekers worden gedurende het gehele jaar evenementen georganiseerd. Deze evenementen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor het project.

De exploitatiebegroting geeft voor de gehele periode 2018 t/m 2026 een subsidietarget aan van € 1,7 miljoen euro. Na 2026 is de begroting sluitend en is de exploitatie zelfvoorzienend; de investeringen moeten nog wel steeds geheel gedekt worden uit fondsen en subsidies.

Bijlage 2: Meerjaren Exploitatiemodel

5.2 Investerings

De investeringen vallen uiteen in twee categorieën:

1. De herbouw van kasteel en kasteelhoeve
2. Investerings in de attractie voor bezoekers en het beter faciliteren van bezoekers. Dit inclusief horeca faciliteiten.

Het tijdschema voor de herbouw van kasteel en kasteelhoeve is sterk afhankelijk van de hiervoor te werven fondsen en de beschikbaarheid van leerlingen. De herbouw vindt voor een groot deel plaats als leerling bouwplaats, waarbij onder leiding van de leermeester in dienst van de stichting het herbouw plaats gaat vinden op wetenschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde wijze. Bezoekers kunnen de bouwwerkzaamheden bekijken en meeleven. Voor de periode 2018 t/m 2026 is een investering van € 7,2 mln. begroot voor de herbouw van kasteel en hoeve. In deze periode moet de herbouw van Poortgebouw, toegangs/ophaalbrug, Poortgebouw Hoeve Oost, Hoektoren Oost en Slottoren worden gerealiseerd (zie kaart op pagina 17 voor de gebouwdelen)

De investeringen in attracties voor bezoekers moet volgens een strakker tijdschema (strakker dan de herbouw van kasteel en hoeve) plaatsvinden teneinde de begrote bezoekers aantallen te kunnen faciliteren. De geplande attracties vergen een investering van € 1,7 mln. gedurende de periode 2018 t/m 2026. Het tempo van uitvoering van deze attracties is afhankelijk van de hiervoor te werven fondsen en/of (bancaire) financiering. In deze investeringen zijn inbegrepen de realisatie van het ambachtendorp, kinderboerderij, diverse voorzieningen voor bezoekers en evenementen.

Bijlage 3: Investeringsbegroting

5.3 Fondsenwerving

Tot en met 2026 is in totaal een bedrag van € 10,6 miljoen aan middelen nodig; 1,7 miljoen t.b.v. de exploitatie, € 1,7 miljoen voor de verdere uitbouw van attracties en € 7,2 miljoen voor de herbouw. Het gehele project, maar vooral de herbouw van kasteel en hoeve is dus sterk afhankelijk van hiervoor te werven fondsen.

Voor de herbouw van kasteel en hoeve zal vooral een beroep worden gedaan op fondsen die zich richten op

1. Erfgoed en cultuurhistorie
2. Opleidingen, via de inzet van leerling bouwplaatsen
3. Onderzoek naar bouwmethoden en innovatie daarbij

Voor de exploitatie en de toeristische functie van het project zal vooral een beroep worden gedaan op fondsen en overheden op het gebied van:

4. Economische structuur versterking
5. Versterking regionale toeristische functie
6. Maatschappelijke impact van het project, bijvoorbeeld op het vlak van inzet van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
7. Bancaire financiering

Voor de gehele ondersteuning van het project, zowel financieel als wat betreft draagvlak, kan iedereen Vriend van Slot Schaesberg worden. Daarnaast biedt SLSS sponsorpakketten aan. Daarbij

moeten alle partijen er zich van bewust zijn dat dit (uitzonderingen zoals bij de Rabobank of stichting Abel/OGL daargelaten) om relatief kleine bedragen gaat.

5.4 Conclusie

Op basis van de ingewonnen adviezen en de vele gevoerde gesprekken is SLSS tot de conclusie gekomen dat:

- De pijler toerisme op korte- en middellange termijn de belangrijkste inkomstenbron zal zijn;
- De pijler vakmanschap (opleidingen/stageplekken) mogelijk op langere termijn een financiële bijdrage kan leveren. Dit moment ligt naar verwachting na 2026;
- De pijler maatschappelijk kapitaal een belangrijke bijdrage in de kostenreductie zal leveren. Het inzetten van professionele/commerciële bedrijven zal het tempo van de bouw verhogen, maar legt ook een zeer groot beslag op de beschikbare middelen, waardoor per saldo met de beschikbare middelen minder gerealiseerd kan worden.

SLSS zal voor de investeringen afhankelijk blijven van grotere fondsen zoals de BankGiro Loterij of subsidiemiddelen vanuit de overheden (lokaal, regionaal, nationaal en Europa).

SLSS zal vanaf 2025/2026 uit de inkomsten een sluitende exploitatie kunnen realiseren. Tot die tijd zullen ook middelen gevonden moeten worden die bijdragen aan het dekken van de exploitatielasten. De uitdaging zal zijn om partijen te vinden die een bijdrage willen leveren zonder dat hier een fysieke tegenprestatie (bouwwerk of onderdeel daarvan) tegenover staat. Te denken valt aan een bijdrage ten behoeve van de begeleiding van de mensen uit de pijler maatschappelijk kapitaal.

6. Randvoorwaarden investeringsfase 2018 – 2026

Slot Schaesberg is een ambitieus project. Dit project heeft enkel kans van slagen als alle neuzen dezelfde kant uitstaan. Alle betrokkenen, de interne organisatie, de overheden, de partners en mogelijke geldverstrekkers, zullen er zich van bewust moeten zijn dat de haalbaarheid van het plan ook omgeven is met risico's.

Tot op heden is gewerkt op basis van verschillende gedegen studies en een productieplan uit 2012, gecombineerd met het advies van Verheijden Concepts uit 2017/2018. Op basis hiervan trekt SLSS de conclusie dat Slot Schaesberg in 2026 een sluitende exploitatie kan hebben bij 50.000 betalende bezoekers per jaar. Tegelijkertijd kunnen we constateren dat voor de noodzakelijk investeringen in de herbouw extra fondsen geworven zullen moeten worden.

Met een sluitende exploitatie wordt bedoeld dat de stichting in staat moet zijn om het onderhoudsniveau uit 2017, uitgebreid met het onderhoud van de nieuw te realiseren gebouwen, kan handhaven met een minimale bezetting. Deze minimale bezetting is dan primair verantwoordelijk voor het realiseren van de omzet. Extra activiteiten zullen uit extra middelen gefinancierd moeten worden.

We gaan daarbij uit van een aantal randvoorwaarden:

1. Het bestemmingsplan biedt voldoende flexibiliteit voor de doorontwikkeling van Slot Schaesberg als volwaardig toeristisch product;
2. Gestreefd wordt naar het doorlopen van publiekrechtelijke procedures op de korst mogelijke wijze binnen de bestaande wettelijke kaders;
3. Slot Schaesberg is ondanks ondersteunende maatregelen door de overheden, waaronder subsidies, een commerciële instelling. Een sluitende exploitatie is alleen mogelijk zonder beperkende voorwaarden, waarbij de commerciële mogelijkheden volledig benut kunnen worden;
4. Het huidige niveau van randvoorwaardelijke voorzieningen zoals verkeersinfrastructuur, voorzieningen voor de ontvangst van bezoekers, voorzieningen voor personeel enz. zijn adequaat en vergen geen extra investeringen tot en met 2025;
5. Een punt van aandacht vormt daarbij de beschikbaarheid van vakmensen in opleiding.
6. In de periode 2019 tot en met 2025 zal Slot Schaesberg, telkenjare afnemend naarmate het aantal bezoekers toeneemt, ook extra middelen voor de exploitatie moeten ontvangen;

Bijlage 1: Conclusies Han Verheijden (Cour Schaesberg)

Bijlage 2: Meerjaren exploitatiemodel

Exploitatie begroting Stichting Landgoed Slot Schaesberg											
(bedragen * € 1.000)											
(alle bedragen excl. BTW)											
26-4-2018			2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<u>Toerisme, horeca en evenementen</u>											
Inkomsten											
entreegelden			18	30	43	57	71	96	150	202	263
horeca	bruto marge		12	19	27	36	46	64	101	137	172
evenementen	bruto marge		0	9	36	80	113	165	203	245	284
pannenkoeken restaurant	bruto marge		0	14	29	43	58	74	82	90	99
overige inkomsten			0	5	5	10	16	21	27	32	32
Totaal inkomsten			30	77	140	227	304	420	562	706	850
Kosten											
			30	25	131	202	267	318	379	430	465
Resultaat toerisme, horeca en evenementen			0	52	9	25	37	102	184	276	385
<u>Herbouw kasteel en hoeve en educatie</u>											
Inkomsten											
Gemeente Landgraaf			340	0	0	0	0	0	0	0	0
Revivak			68	0	0	0	0	0	0	0	0
Levanto en Radar/sociaal domein			0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten			408	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven											
personeel			301	305	309	313	317	320	324	328	332
bezoekerscentrum			32	42	45	48	49	50	50	51	52
kasteel en tuinen			34	37	37	38	38	39	39	40	41
vervoermiddelen			4	5	5	5	5	5	5	5	5
marketing en PR			7	12	12	12	13	13	13	13	13
projectbureau			17	17	17	17	18	18	18	19	19
managementvergoeding BOEi			32	33	33	33	34	34	34	35	35
Revivak projecten			123	0	0	0	0	0	0	0	0
algemene kosten			64	70	71	72	73	74	75	76	77
afschrijvingen			15	15	15	16	16	16	16	16	16
financiële baten en lasten			0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toerekening uitgaven aan investeringen:											
personeelskosten			-191	-172	-174	-175	-177	-179	-181	-183	-184
overige kosten			-42	-42	-43	-43	-44	-44	-45	-45	-46
Totaal uitgaven			397	321	328	335	340	345	350	355	360
Resultaat herbouw kasteel en hoeve en educatie			11	-321	-328	-335	-340	-345	-350	-355	-360
Algeheel resultaat			11	-269	-319	-311	-303	-243	-166	-79	25
Bezoekers en horeca											
gemiddelde entreprijs (* € 1,-)			3,60	4,00	4,30	4,50	4,70	4,80	5,00	5,00	5,30
aantal bezoekers			5.000	7.500	10.000	12.500	15.000	20.000	30.000	40.000	50.000
gemiddelde besteding horeca/bezoeker (* € 1,-)			2,50	2,60	2,70	2,90	3,10	3,20	3,40	3,40	3,40
Aantal grotere evenementen/jaar			0	1	3	6	7	9	11	13	15
Aantal kleine evenementen/jaar			0	10	30	40	50	55	60	65	70

Bijlage 3: investeringsbegroting

Investerings Slot Schaesberg 2018 t/m 2026					
(alle bedragen excl. BTW ; * € 1,-)					
26-4-2018					
2018					
Smederij			130.000		
Kinderboerderij			100.000		
Poortgebouw (voorbereidingen)			250.000		
Archeologisch onderzoek			75.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Investerings Slotlab IBA			50.000		
Totaal investeringen 2018					705.000
2019					
Poortgebouw (herbouw)			970.000		
Toegangs/ophaal brug (herbouw)			500.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2019					1.570.000
2020					
Steenhouwerij			100.000		
Poortgebouw Hoeve Oost (voorbereidingen)			300.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2020					500.000
2021					
Leidekkerswerkplaats			100.000		
Poortgebouw Hoeve Oost (herbouw 1e fase)			1.000.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2021					1.200.000
2022					
Touwslagerij			100.000		
Poortgebouw Hoeve Oost (herbouw 2e fase)			1.000.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2022					1.200.000
2023					
Glasblazerij			100.000		
Slottoren (voorbereiding)			300.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2023					500.000
2024					
Slottoren (herbouw 1e fase)			1.000.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2024					1.100.000
2025					
Hoektoren Oost (voorbereiding)			100.000		
Slottoren (herbouw 2e fase)			1.000.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2025					1.200.000
2026					
Hoektoren Oost (herbouw 1e fase)			500.000		
Oostelijke vleugel (voorbereiding)			250.000		
Publieksinvesteringen			100.000		
Totaal investeringen 2026					850.000
Totaal investeringen 2018 t/m 2026					8.825.000
waarvan	herbouw				7.170.000
	publieksinvesteringen en attracties				1.655.000